

ČASOVĚ–TEMATICKÝ PLÁN A OBSAH UČEBNICE

1. ÚNOR: STARÉ ČASY A ŽIVOT DŘÍVE	4
1. Můj nejstarší zážitek	4
2. Vizitka a hádanky ke starobylým věcem	6
3. Zájmena (osobní, ukazovací)	7
4. Slovesa – osoba, číslo, čas, infinitiv	7
5. Časování sloves v přítomném čase	7
6. Vyjmenovaná slova po M	8
7. Návod na mytí rukou (časová posloupnost)	10
8. Dotazník pro členy rodiny o starých časech	13
9. Opakování učiva za únor	15
2. BŘEZEN: ZKOU MÁME RŮZNÉ LÁTKY	16
1. Práce s odbornými texty CUKR, SŮL	18–19
2. Příběh o poslední kostce cukru	18
3. Vyjmenovaná slova po P	20
4. Vypravování příběhu k VS po P, doplnění nadpisu a závěru	21
5. Rozhovor tatínka a syna na téma LEŽ	22
6. Popis pokusu: Rozpustnost soli	23
7. Práce se slovníkem – slova z tématu BĀDÁNĪ, POKUSY	23
8. Postup měření metrem – časová posloupnost	24
9. Opakování učiva za březen	25
3. DUBEN: JARNÍ PŘÍRODA	26
1. Novinářské otázky pro pozorování jarních bylin	27
2. Hádanky a práce s tabulkou: Jarní byliny	27
3. Recept na přípravu bylinkového čaje podle obrázkové osnovy	27
4. Pohádka O Smolíčkovi – práce s obrázkovou osnovou	28
5. Citoslovce	31
6. Dopis: Odpověď na dopis, který psalo jaro sýkorám	32
7. Práce s textem SÝKORY	32
8. Vizitka podle osnovy o některém zástupci ptáků	33
9. Rozhovor o nevhodném chování v přírodě	34
10. Plakát ke Dni Země	35
11. Opakování učiva za duben	36
4. KVĚTEN: ŽIJEME ZDRAVĚ A RADOSTNĚ	37
1. Plakát: Dobrá nálada	39
2. Vyjmenovaná slova po V	40
3. Rozhovor s tykáním a vykáním	41
4. Práce s textem ZDRAVÁ SNÍDANĚ	42

5. Recept na přípravu vločkové kaše	42
6. Hlášení do rozhlasu: Pozvánka na sportovní den	44
7. Vzkaz rodičům	44
8. Předložky, příslovce	44
9. Opakování učiva za květen	46
5. ČERVEN: NEHODA NENÍ NÁHODA	48
1. Příběh a rozhovory k básničce	49
2. Významy a tvary slov z tematického okruhu KOLO	49
3. Práce s textem o historii jízdních kol	50
4. Vypravování: Můj nejstarší zážitek s kolem	51
5. Příběh: Jak jsem se učil/a jezdit na kole	51
6. Rozhovor: Domluva na odpolední aktivitě	51
7. Plakát LETNÍ NEBEZPEČÍ	52
8. Opakování pravopisu vyjmenovaných slov	53
9. Opakování učiva za červen	54
10. Přehled učiva za 3. ročník	56

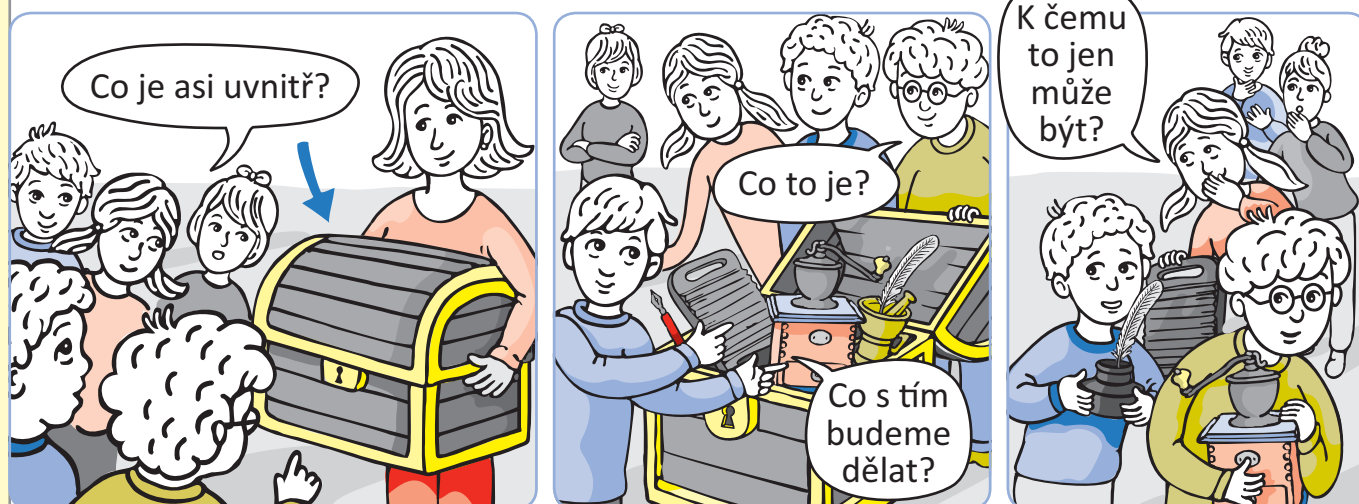
UČEBNÍ MATERIÁLY HANAMI PRO ČJ VE 3. ROČNÍKU

- 1. Český jazyk a komunikace pro 3. ročník, 1. díl** – pracovní učebnice (r. 2024)
- 2. Český jazyk a komunikace pro 3. ročník, 2. díl** – pracovní učebnice (r. 2025)
- 3. Vyjmenovaná slova od Z** – pracovní sešit, kde jsou vyjmenovaná slova v pořadí Z, B, L, M, P, S, V. Sešit odpovídá řazení učiva v učebnicích ČJ3.
- 4. Metodický průvodce k učebnicím** s náměty, jak pracovat s učebnicí a také se sešitem vyjmenovaných slov. Metodika je k dispozici pouze v elektronické podobě na www.hanami.cz. Stačí rozkliknout obálku dané učebnice a získáte ke stažení obsáhlou metodiku s mnoha ukázkami z výuky, časově tematický plán a ukázkou učebnice v listovací podobě s poznámkami.
- 5. Třeták Pepa a kulička Hadu** – čtenářský sešit s úkoly na čtení s porozuměním k daným tématům v učebnici a na rozvoj čtenářské gramotnosti.
- 6. Vyjmenovaná slova s obrázky** – pdf soubor kartiček s obrázky VS i se slovy. Možno objednat na: <https://www.hanami.cz/p/pdf-vyjmenovana-slova-s-obrazky>

1. KAPITOLA: STARÉ ČASY A ŽIVOT DŘÍVE

	MOJE CÍLE NA ÚNOR	ÚKOLY
	Srozumitelně řeknu svůj nejstarší životní zážitek.	str. 4/1A
	Ve dvojici tvoříme otázky se slovesy z vyjmenovaných slov (VS) po M a odpovídáme na ně.	str. 10
	Zeptám se rodičů/prarodičů na zajímavosti z jejich dětství, zapíšu odpovědi a diskutuji o tom, co jsem se dověděl/a.	str. 13/2A
	Vyberu z nabídky slova, která vyjadřují minulost.	str. 5/1B
	Sestavím návod na mytí rukou ve správné časové posloupnosti. Jednotlivé kroky předvedu názorně.	str. 10/3
	Napišu svůj nejstarší životní zážitek, který si pamatuji.	str. 4/1A
	Napišu vizitku ke starobylé věci. Tvořím také hádanky.	str. 6/2
	Odůvodním a napíšu správně opakovací cvičení s vyjmenovanými slovy po Z, B, L.	str. 6/3
	Odůvodním a napíšu správně cvičení na VS po M.	str. 14/1, 2
	Napišu všechny tvary sloves v přítomném čase.	str. 11/1
	Dopíšu do vět správný tvar sloves. Určím osobu a číslo.	str. 12/2
	Zvládnou opakování za únor.	str. 15

1. Sehrajte komiks jako scénku a odpovězte na otázky dětí.

A) Vypravuj svůj nejstarší zážitek, který si pamatuješ. Zážitek zapiš.

1. Zapiš opaky, jaké mohou být věci, a v tajence vylušti téma na únor.

1. nové

2. lehké

3. levné

4. úzké

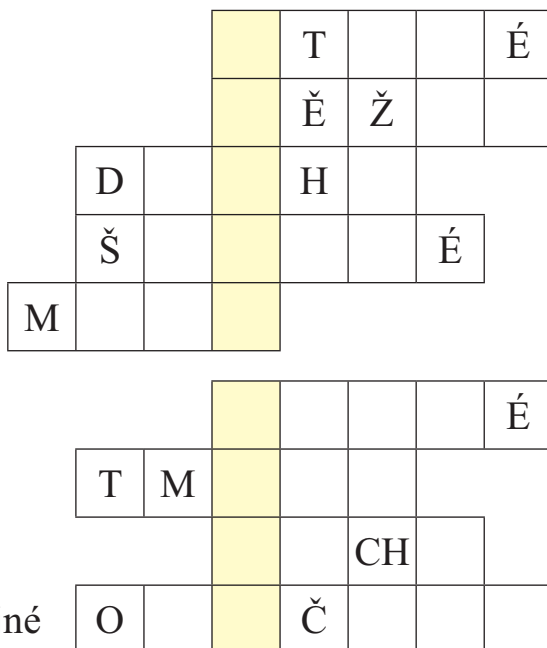
5. velké

6. špinavé

7. světlé

8. mokré

9. neobyčejné

A) Říkej jiná přídavná jména, jaké mohou být věci.

B) Označ slova, která patří k tématu *staré časy*:

dávno   hned   dnes
 letos   loni   tehdy
 příště   teď   kdysi
 dříve   zítra   brzy

Které slovo vyjadřuje nejbzdálenější minulost?

C) Najdi ve cv. 1 slova, která jinak slyšíme a jinak píšeme, a odůvodni jejich pravopis.

2. Najdi podstatná jména a urči rod. Označ názvy věcí patřících do minulosti.

Staré časy, minulost,
 kdopak přijde jako host?

Polní cestou, úvozem
 přijel kočí s povozem.

V truhlici měl staré věci,
 zkoumají je holky, kluci.

Kroutí hlavou, kroutí krkem,
 copak se dá psátí brkem?

I na inkoust v kalamáři
 všichni podivně se tváří.

„K čemu mlýnek, moždír, petrolejka?“
 ptá se děti paní učitelka.

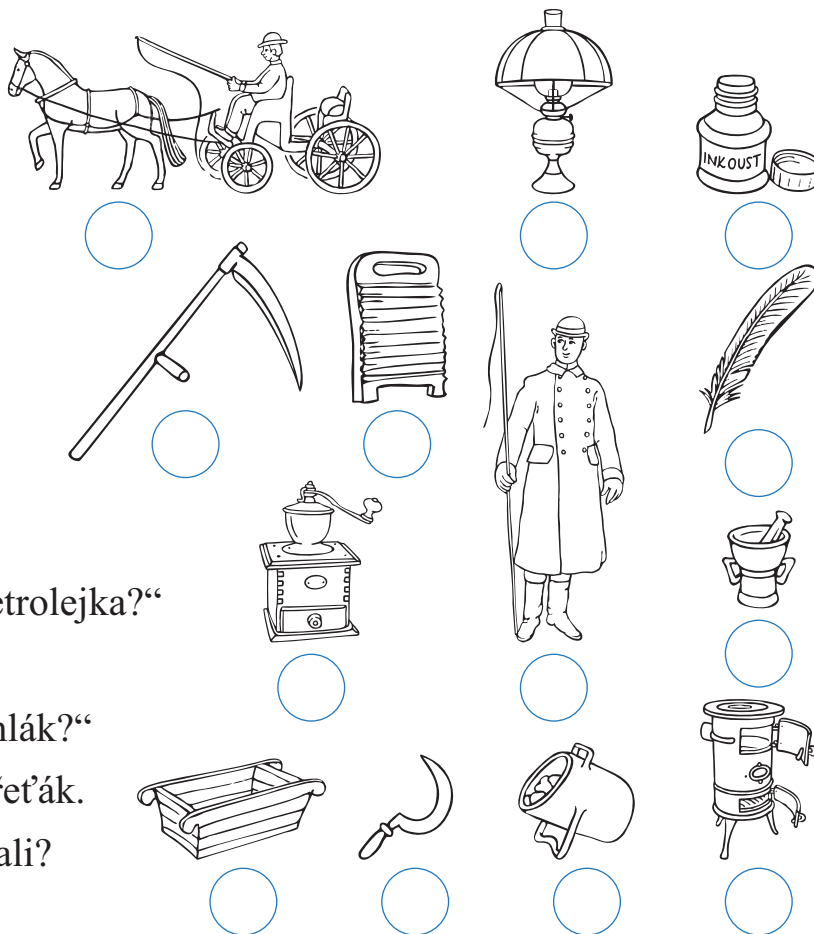
„Znáte kosu, valchu, srp a uhlák?“

Kdepak! Toto nezná žádný třeták.

„Víte, co s tím lidé dříve dělali?“

Práli, topili a trávu sekali.“

A) Očísluj obrázky podle nápovědy dole:

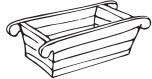
Nápověda: 1. koňský povoz, 2. petrolejka, 3. inkoust, 4. kosa, 5. valcha, 6. brk, 7. mlýnek, 8. necky, 9. kočí, 10. moždír, 11. srp, 12. uhlák, 13. kamna.

1. **Přečti věty a podtrhni slovesa. Řekni sloveso, co dělali lidé dříve a na linky dopiš, jak je to dnes.**

Lidé jezdili . MY DNES: jezdíme

Svítili . _____

Prádlo prali na . _____

Myli se v . _____

Topili v na uhlí. _____

V nosili uhlí. _____

Trávu sekali a . _____

Psali a . _____

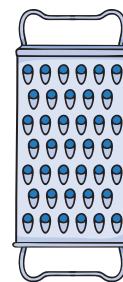
Kávu mleli na . _____

V drtili koření. _____

B) **Přečti hádanku.**

Ukaž na obrázcích vše, o čem se v hádance píše.

JEDE
KOČÍ,
MÁ 100
OČÍ.

DO KAŽ-
DÉHO
NĚCO
STRČÍ.

C) **Dopíš do rámečků tajenku.**

D) **Zjisti, jaké máte struhadlo nebo čím doma strouháte.**

A) **Napiš čtyři věty k textu, jak je to dnes. (Dnes jezdíme autem nebo autobusem.).**

2. **Nakresli řešení hádanky s popiskami. Společně vytvořte k hádance osnovu. Podle osnovy napiš hádanku (vizitku) k jiné věci používané v minulosti.**

Je to stará věc vyrobená ze dřeva a kovu. Dřevěná část se nazývá kosiště, tvoří ji dlouhá násada se dvěma držadly. Kovová část, čepel, je podlouhlá, mírně zahnutá a připomíná zahnutý meč. Na vnitřní straně je čepel velmi ostrá, protože slouží k sekání trávy. Dříve tímto nástrojem sekáči sekali také obilí.

3. **Odůvodni a dopiš i, í, y, ý. Podtrhni slovesa a řekni, kdy se děj odehrál.**

Sl__šel jsem, že dříve ob__vatelé mleli ob__lí ve ml__ně. Babičky sb__raly léčivé b__l__ny a vařily b__linkový čaj. Neb__ly l__né vstávat brz__ráno. B__dlely v malých příb__tcích a radovaly se z ob__čejných mal__čností. Často pol__kaly chléb s b__lou kávou. Když se bl__skalo, modlily se.

Přečtěte po rolích. Řekněte podobné věty s tučně vyznačenými slovy.

„Jupí, **já** píšu brkem!“ volá Pepa a ptá se Gábiny: „Gábi, **ty** také píšeš brkem?“ „Jasně, **já** píšu, **ty** píšeš, ale také Dan píše i Magda píše. **My** všichni dnes píšeme brkem,“ odpoví Gábina a vyzvídá u paní učitelky: „Když **my** třetíci dnes píšeme brkem, píšou jím také žáci v jiných třídách?“ „Nene, **oni** ne, v rámci našeho třídního projektu STARÉ ČASY píšete brkem letos jen vy třetíci,“ vysvětlila dětem paní učitelka.

A) Podtrhni ve větách tvary slovesa **psát**.

B) Společně zkuste vysvětlit, co vyjadřují tučně označená slova v textu.

ZÁJMENA zastupují podstatná jména. Jsou to například slova: **já**, **ty**, **on** (muž), **ona** (žena), **my**, **vy**, **oni** (psi), **ony** (ženy), **ten**, **ta**, **to**, **ti**, **ty**.

A) Řekni, která další podstatná jména může každé zájmeno zastupovat.

SLOVESA: OSOBA, ČÍSLO, ČAS, INFINITIV

Slovesa svými tvary vyjadřují **1., 2., 3. osobu (os.)** a **číslo jednotné (č. j.)**, nebo **číslo množné (č. mn.)**. Podle toho, kdy se děj odehrává, slovesa vyjadřují také **čas: přítomný (píše), minulý (psal), budoucí (bude psát)**.

Slovesné tvary, které končí na **-t** nebo **-ct** (*psát, péct*), nevyjadřují osobu, číslo ani čas. Je to neurčitý tvar slovesa neboli **infinitiv** (*číst, dělat*).

1. Procvič si časování sloves v čase přítomném:

A) Dopiš tvary slovesa **číst**:

ČÍSLO	OSOBA	Př.: <i>dělat</i>	Př.: <i>učit se</i>	<i>číst</i>
jednotné	1. já	<i>dělám</i>	<i>učím se</i>	
jednotné	2. ty	<i>děláš</i>	<i>učíš se</i>	
jednotné	3. Pepa, Ája, morče	<i>dělá</i>	<i>učí se</i>	
množné	1. my	<i>děláme</i>	<i>učíme se</i>	
množné	2. vy	<i>děláte</i>	<i>učíte se</i>	
množné	3. muži, ženy, děti	<i>dělají</i>	<i>učí se</i>	

B) Časuj i jiná slovesa z tematického okruhu **škola**.

MY, my, *my*, my

MÝT, mýt, *mýt*, mýt

MYSLET, myslet, *myslet*, myslet

MÝLIT SE, mýlit se, *mýlit se*, mýlit se

HMYZ, hmyz, *hmyz*, hmyz

MYŠ, myš, *myš*, myš

HLEMÝŽĎ, hlemýžď, *hlemýžď*, hlemýžď

MÝTINA, mýtina, *mýtina*, mýtina

ZAMYKAT, zamykat, *zamykat*, zamykat

SMYK, smyk, *smyk*, smyk

DMÝCHAT, dmýchat, *dmýchat*, dmýchat

CHMÝŘÍ, chmýří, *chmýří*, chmýří

NACHOMÝTNOUT SE, nachomýtnout se, *nachomýtnout se*,
nachomýtnout se

1. **Sehrajte příhodu jako scénku. Napiš do rámečků v obrázku VS po M z textu.**

Kdysi dávno se nespokojená **myší** rodina rozhodla, že už nechce žít na **mýtině**. „**My** už toho máme dost! Chceme žít na hradě, jako páni. Kdo se k nám přidá?“ vykřikovala nejstarší **myš** na celou **mýtinu**.

Hlemýždi, všechen **hmyz** i další obyvatelé paseky řekli: „Tady je náš domov. Jsme zde naprosto spokojeni. **My** nikam nejdeme!“

2. **Podtrhni v textu slovesa. Předvídej, jak to asi s cestovateli dopadlo.**

Myšky a **myšáci** se tedy vypravili na hrad. **Nachomýtli** se u hradní brány, když dovnitř vjížděl kočár, a nepozorovaně vnikli na nádvoří. Ukryli se za keřem. **Mysleli**, že se brzy dostanou do kuchyně se spoustou dobrot. To se ale **mýlili**! Dveře kuchyně kuchtíci bedlivě hlídali a **zamykali**.

A) Označ žlutě ve cvičeních 1 a 2 slova příbuzná se slovem **myš**.

3. **Napiš do sešitu věty k obrázkům. Užij ve větách tučně označená slova.**

Jednou, když služebná **umyla** v kuchyni podlahu, aby na zemi nezůstalo ani **chmýříčko** prachu, nechala dveře dokořán, aby dlažba uschla. Toho vetřelci hned využili. Pelášili dovnitř, až dostal starší **myšák** na mokré podlaze **smyk**, že zajel pod kamna. Čeledín právě v kamnech svým dechem **rozdmýchával** žhavé uhlíky, aby vytvořil žár a mohl ohřát vodu na **mytí** nádobí.

A) Napiš **VS** po **M** a dopiš k nim tučně označená slova z této strany.

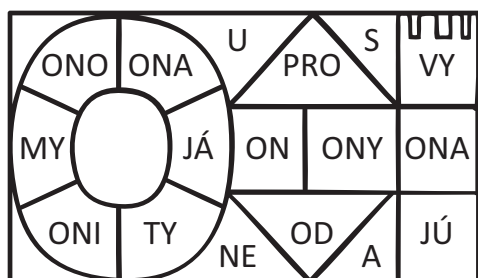
B) Společně převyprávějte celý příběh podle cvičení 1–3.

1. Napiš na linky VS po M, která mají podobný význam. Užij je ve větách.

Připlést se _____, očistit vodou _____,
foukat vzduch _____, přemýšlet _____,
splést se _____, uzamknout dveře _____.

Vybarvi zájmena. Napiš k obrázku, který vznikne vybarvením zájmen, sloveso z VS po M ve všech tvarech.

osoba	číslo jednotné	číslo množné
1. os.		
2. os.		
3. os.		

A) Ve dvojici tvořte otázky se slovesy z VS po M a odpovídejte na ně.

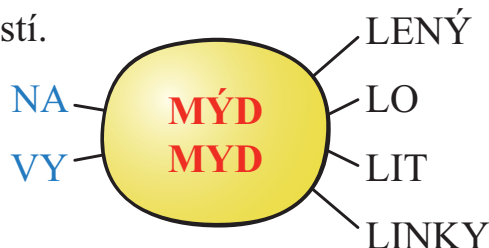
2. Přečti text a napiš, jaké hygienické návyky dodržíš ty.

Už před mnoha tisíci lety se lidé pravidelně myli. Mytí a celková čistota patřily ke starodávným zvyklostem. K tomu účelu se budovaly veřejné lázně, kde se lidé umývali, odpočívali a cvičili. Místo mýdla v minulosti používali pastu vyrobenou z popela a sody. V lázních pracovali lazebníci a holiči se nazývali bradýři.

A) Podtrhni v textu názvy povolání. Zjisti, čím se jednotlivé profese zabývaly.

3. Očísluj věty ve správném pořadí. Podtrhni slovesa, urči osobu a číslo.

- ___ Při mytí rukou nezapomeneme na prsty ani na prostory mezi nimi.
- ___ Pečlivě si umyjeme dlaně, hřbety rukou i zápěstí.
- ___ Nakonec ruce osušíme.
- ___ Umyté ruce důkladně opláchneme vodou.
- ___ Ruce si nejdříve navlhčíme teplou vodou.
- ___ Na vlhké ruce nanese mýdlo, které ve dlaních s vodou napěníme.

A) Řekni návod ve správném pořadí v 1. os. č. j. Každou činnost předveď názorně.

B) Napiš slova příbuzná se slovem mýdlo a užij je ve větách.

1. Dopiš do tabulky správné tvary sloves a některé tvary užij ve větách.

1. os. č. j.	<i>myslím</i>	<i>myju</i>	<i>mýlím se</i>
2. os. č. j.			
3. os. č. j.			
1. os. č. mn.			
2. os. č. mn.			
3. os. č. mn.			

2. Odůvodni a napiš do slov správná *i, í, y, ý*. Označ v textu tvary sloves z VS.

M__slíte si, děti, že m__t si ruce po použití WC je zb__tečné?
 To se m__líte! M__ si m__slíme přesný opak. M__tí rukou zabere
 asi jednu minutu, ale chrání nás před vážnými nemocemi, které
 b__ly v m__nulosti smrtelné. Některé děti um__vadlo m__nou
 a běží z WC pryč. Nem__lá situace nastane, když v um__várně
 není m__dlo, protože pouhou vodou všechny bacily nesm__jeme.

A) Najdi v textu **VS** po **M**, které je v **infinitivu**, a napiš s ním slova příbuzná, která najdeš ve cvičeních na str. 10–11. K zapsaným slovům přiřaď slovní druhy.

3. Napiš do křížovky slovesa ve správném tvaru a označ žlutě tajenku. Škrtni větu, která do křížovky nepatří, a vysvětli proč.

1. Dědeček si denně				Í	vousy strojkem.			
2. My si před jídlem	M		J		E	ruce mýdlem.		
3. Tatínek na zahradě			R	I		J		maso na grilu.
4. Ty si, Petře, vážně	Č		S				zuby jen večer?	
5. Holky i kluci si	Č		Š			vlasý hřebenem.		
6. Babička si večer			A	T		R		kůži krémem.
7. Já se po koupání	M		Ž		tělovým mlékem.			

A) Vypiš slovesa a urči, kterou vyjadřují osobu a číslo.

1. Přečti text a označ, co dělal pradědeček jinak, než děláš ty.

Pradědeček Josef **mi** často povídá o svém mládí: „To víš, Pepo, **my** jsme neměli mobily, tablety ani počítače. Hvízdal jsem na prsty a kluci z celé vesnice tu byli cobydup. Do školy jsme chodili pěšky a bosí. Jak já si přál **mít** vlastní boty! **Myli** jsme se v potoce a hráli jsme si s dřevěnými vojáčky, kteří se bili meči.“ Při vyprávění má dědeček na tváři **milý** úsměv, ale na závěr vždycky posmutní: „I když to byly těžké časy, byli jsme mladí. Dnes se žije lépe, ale už jsme staří.“

A) Podtrhni všechny tvary sloves **být** a **bít** a odůvodni jejich pravopis.

B) Vysvětli význam tučně vyznačených slov a uži ve větách dvojice slov:

mýt (umývat) – **mít** (něco vlastnit, já mám),
myla (umývala) – **milá** (příjemná, usměvavá),
my (všichni, VS po M) – **mi** (mně osobně, komu).

Vyhledej ve čtyřsměrce slova začínající písmeny PRA-. Slova vypiš do sloupců MINULOST – SOUČASNOST. Zařazení slov do sloupců objasni.

S	T	P	R	A	C	O	V	A	T	K	P
Á	P	R	A	Č	L	O	V	Ě	K	Ě	R
P	R	A	D	Ě	D	E	Č	E	K	V	A
R	A	V	P	R	A	L	I	D	É	A	O
A	S	D	P	R	A	L	E	S	Ř	R	T
CH	E	A	K	N	I	L	A	R	P	P	E
P	R	A	B	A	B	I	Č	K	A	Í	C

A) Urči rod podstatných jmen.

B) Najdi sloveso a napiš ho v 1.-3. osobě j. č. i mn. č.

C) Ze zbylých písmen slož tajenku a napiš k ní slovo opačného významu:

2. Dopiš do říkanky správné tvary sloves.

Pradědeček je už starý,
 (potřebovat) _____ okuláry.
 Já (mít) _____ oči mladé,
 ty (dohlídnout) _____ všade.

A) Urči u sloves osobu a číslo.

3. Utvoř dvojice slov a uži je ve větách.

starý	mladík	
staří	mladý	
stařík	mládí	
stáří	mladí	

A) Urči slovní druhy.

1. Dopiš do vět slova ze cvičení 3 na straně 12.

Pradědeček je starý, vnuk je _____. My jsme _____, ale jednou budeme staří, stejně jako prarodiče. Stáří je smutné a co bych dal za to, kdyby se zase vrátilo naše _____, posteskl si dědeček.

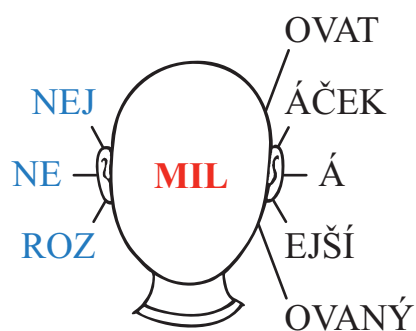
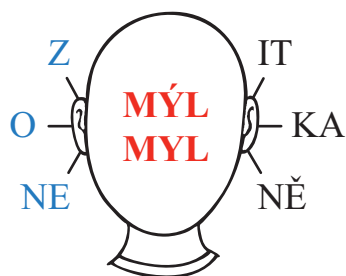
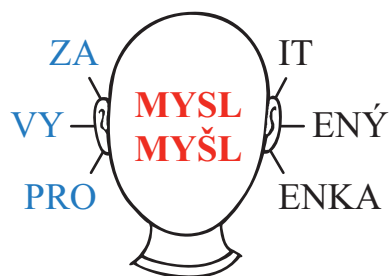
2. Pepa se spolužáky vytvořil dotazník pro rodiče a prarodiče. Předvídej, co by na jejich otázky asi odpověděli tvoji rodiče nebo prarodiče.

- Chodili jste do mateřské školy?
- Jaké hračky jste měli doma?
- Jak daleko byla vaše škola a jak jste do ní jezdili?
- Jaké předměty jste měli ve škole?
- Jaké hry jste hrávali?
- Co jste dělali ve volném čase?
- Měli jste doma telefon?
- Jak jste se s kamarády domlouvali na hry venku?
- Měli jste televizi? Jaký pořad jste měli rádi?
- Co dalšího z tvého dětství bylo jiné než dnes?

- A) Pojmenuj věci na obrázcích a řekni, slovesa, co s hračkami děti dělaly.**
- B) Na otázky z dotazníku se zeptej rodičů/prarodičů. Zapiš do sešitu čísla všech otázek a připiš k nim odpovědi, které jsi získal/a.**
- C) Zjistěte v rámci třídy, kdo má nejstaršího příbuzného, případně který nejstarší obyvatel žije ve vaší obci. Vymysli pro něj jednu otázku.**

3. Vypiš do sešitu příbuzná slova a urči slovní druhy.

- A) Užij slova z obrázků ve větách. Několik vět zapiš do sešitu.**
- B) Vypravuj, co sis o životě prarodičů myslel/a správně, a v čem ses mylil/a.**

1. Dopiš správná *i, í, y, ý* a barevně označ věty, které hovoří o starých časech.

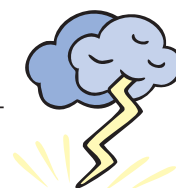
Naši předkové si m__sleli, že Země je placatá. M__sto v neckách se m__jeme ve vaně. Abych se nezm__lil, používám kalkulačku. M__ všichni také ovládáme mob__lní telefon. Na farmách se jako pochoutka chovají hlem__ždi. Jídlem budoucnosti mají b__t hm__zí speciality. Pravěcí lidé káceli les a m__tiny postupně měnili v políčka. Stodoly s ob__lím b__valy plné m__ší. Kovář rozdm__chal oheň, aby okoval králi koně. S chm__řím pod nosem si poradí elektrický strojek. Formule dostala sm__k. Na dálnici se často nachom__tneme u vážné nehody. Panovník zam__kal nepřátele do podzemního žaláře.

2. Napiš všechna VS po M a přiřpiš k nim slova ze cvičení 1 podle vzoru:

MY: <i>my</i>	MÝT: <i>myjeme se</i>

3. Urči u každého slovesa osobu a číslo.

nezamykáme _____ se mýlíš _____
se nachomýtnu _____ se blýská _____
nеспolykáte _____ se myjí _____

A) Užij ve větách všechna slovesa a věty napiš.

CO JSEM SE V ÚNORU NAUČIL/A

1. Označ žlutě nejdůležitější slovo v textu v různých tvarech (o čem je text).

Moje babička měla na půdě malovanou truhlici se spoustou starých věcí. Říkala tomu harampádí. Našel jsem tam černou tabulku v dřevěném rámečku. V rámečku byl malý otvor, kterým byly protaženy dva provázky. Na jednom provázku byl přivázaný černý kamínek připomínající tužku a na druhém visela houbička, která už byla úplně zpráchnivělá. Takové tabulky nosily kdysi děti do školy. Kamínkem na ně psaly a kreslily. Když byla tabulka popsaná, mokrou hubkou ji umyly a mohly začít znovu. Tabulka tedy byla maličká školní tabule, kterou žáček rovnou nosil ve své brašně. *Podle Karla Patočky: Hledání přírody*

A) Nakresli školní tabulku přesně tak, jak je popsaná ve cvičení 1.

K jednotlivým částem tabulky napiš názvy.

B) Napiš, co používáš dnes místo starodávné tabulky:

---

2. Vypiš ke slovním druhům slova ze cvičení 1 (u podst. jmen – všechny rody):

<i>podst. jm.</i>			
<i>příd. jm.</i>			
<i>číslovky</i>			
<i>slovesa</i>			

A) Urči, kterou osobu a číslo vyjadřují tvary slovesa *psát*.

píšu _____, píše _____, píšeme _____.

SHRNUTÍ UČIVA – 3. ROČNÍK, 2. POLOLETÍ

SLOVNÍ DRUHY

Ve 3. ročníku pracujeme s 9 slovními druhy (mimo částic).

Podstatná jména

Jsou to názvy **osob** (*chlapec, žena, dítě*), **zvířat** (*lev, myš, kotě*), **věcí** (*penál, bota, okno*), **vlastností** a **pocitů** (*smutek, síla, štěstí*), **dějů** (*děšť, povodeň, zemětřesení*), **zeměpisných, přírodovědných** aj. názvů (*potok, bylina, slunce*).

Na podstatná jména si můžeme ukázat zájmeny **ten, ta, to**.

U podstatných jmen určujeme:

- a) rod mužský (*kluk*), ženský (*růže*), střední (*dítě*),
- b) číslo jednotné (*pes*), nebo množné (*psi*).

Přídavná jména

Označují **vlastnosti** lidí (*veselý, vysoká, chytré*), zvířat (*silný, dravá, neopeřeně*) a věcí (*nový, drahá, plastové*). Přídavná jména říkají **jakí** ti lidé, zvířata, věci jsou, nebo **komu patří** (*mámin, Pepova*). Ptáme se na ně otázkou **jaký/á/é, který/á/é, čím**.

Číslovky

Jsou slova, která vyjadřují číselný údaj, například **množství, počet, pořadí, násobek**. Mohou být zapsány slovy nebo čísly. Odpovídají na otázky: **kolik** (*pět, mnoho*), **kolikátý** (*druhý, poslední, padesátá*), **kolikrát** (*dvakrát, mnohokrát*), **kolikery** (*troje, paterý*).

Slovesa

Slova, která říkají, co osoby, zvířata a věci **dělají** (*jím*), nebo co se s nimi **děje** (*rostu*). Slovesa svými tvary vyjadřují **1., 2., 3. osobu** (os.) a **číslo jednotné** (č. j.), nebo **číslo množné** (č. mn.). Podle toho, kdy se děj odehrává, slovesa vyjadřují také **čas**: **přítomný** (*píše*), **minulý** (*psal*), **budoucí** (*bude psát*).

Slovesné tvary, které končí na -t nebo -ct (*psát, pécť*), nevyjadřují osobu, číslo ani čas. Je to neurčitý tvar slovesa neboli **infinitiv**.

Spojky

Spojují slova nebo věty. Např.: *a, i, nebo, ale, když, proto, protože*.

Zájmena (osobní a ukazovací)

Zastupují podst. jména. Jsou to např. slova: *já, ty, on, ona, ono, my, vy, oni, ten, ta, to*.

Příslovce

Slova, která **odpovídají na otázky** KDY, KDE, KAM, JAK (*včera, dnes, doma, tady, dolů, pěkně, vesele, dobře, hezky*). Příslovce je vždy **jedno** slovo.

Předložky

Jsou to krátká slova (*v, do, pro, na, nad, pod*), která stojí **před** podstatnými jmény (**na hřišti**), přídavnými jmény (*v zdravé*), zájmeny (*se mnou*).

Citoslovce

Slova, která vyjadřují **pocity** (*au, fuj, hurá*), nebo označují **zvuky, hlasy** (*cink, mé, haf*).

VYJMENOVANÁ SLOVA

RVP říká, že **žák odůvodní a píše správně vyjmenovaná slova**. To je základní učivo 3. ročníku. Zvládnutí pravopisu příbuzných slov je podle RVP cílem 4.–5. ročníku.

Ve 3. ročníku nejsou do řad vyjmenovaných slov zařazena vlastní jména ani zeměpisné názvy, které lze dobře propojit s učivem o ČR ve 4. ročníku.

Taktéž velmi náročné a obsáhlé učivo – slova s předponami *vy-/vý-*, bude systematicky probíráno až ve 2. období ZŠ (4.–5. ročník).

U některých slov jsme zvolili používanější a dětem známější variantu slova (*plyšák, mýtina, smyk*). Jako první vyvozujeme řadu vyjmenovaných slov po Z.

Řady vyjmenovaných slov

ZY/ZÝ BRZY, JAZYK, NAZÝVAT, RUZYNĚ.

BY/BÝ BÝT, BYDLET, OBYVATEL, BYT, PŘÍBYTEK, NÁBYTEK, DOBYTEK, ZBYTEK, OBYČEJ, BYSTRÝ, BYLINA, KOBYLA, BÝK.

LY/LÝ SLYŠET, MLÝN, BLÝSKAT SE, POLYKAT, PLYNOUT, PLÝTVAT, VZLYKAT, LYSÝ, LÝKO, LÝTKO, LYŽE, PELYNĚK, PLYŠÁK.

MY/MÝ MY, MÝT, MYSLET, MÝLIT SE, HMYZ, MYŠ, HLEMÝŽD, MÝTINA, ZAMYKAT, SMYK, DMÝCHAT, CHMÝŘÍ, NACHOMÝTNOUT SE

PY/PÝ PYŠNÝ, PYTEL, PYSK, NETOPÝR, SLEPÝŠ, PYL, KOPYTO, KLOPÝTAT, TRPYTIT SE, ZPYTOVAT, PYKAT, PÝR, PÝŘIT SE, ČEPÝŘIT SE

SY/SÝ SYN, SYTÝ, SÝR, SYROVÝ, SYCHRAVÝ, USYCHAT, SÝKORA, SÝČEK, SYSEL, SYČET, SYPAT

VY/VÝ VY, VYSOKÝ, VÝT, VÝSKAT, ZVYKAT, ŽVÝKAT, VYDRA, VÝR, POVYK, VÝHEŇ